

Tartalomjegyzék

Előszó	27
I. RÉSZ: A szakigazgatás alapjai – az állami alapfunkciók igazgatása	
A szakigazgatás közigazgatás-elméleti alapjai	31
<i>A szakigazgatás fogalma, jelentősége</i>	
FÁBIÁN ADRIÁN	
1. Általános közigazgatás és szakigazgatás	31
2. Közigazgatás és magánigazgatás	32
3. A közigazgatási (szakigazgatási) szervek rendszere	35
3.1. A közigazgatási (szakigazgatási) szerv	35
3.2. A közigazgatás alrendszerei	36
4. A szakigazgatási funkciók	39
4.1. Közigazgatási feladatokról általában	39
4.2. Közigazgatási feladatok csoportosítása, szakigazgatási feladatok	42
4.3. A hatósági jogalkalmazás	43
4.4. A közigazgatás funkciói	45
5. Általános és különös közigazgatási jog	46
6. Összefoglalás	50
A közigazgatás szakigazgatási feladatainak alkotmányos alapjai	52
TAKÁCS ALBERT	
1. Az alkotmányjog és a közigazgatási jog kapcsolata és különbözősége	52
1.1. A két jogág szerkezete	52
1.2. A közigazgatási jog mint konkretizált alkotmányjog	53
1.3. A lényeges tartalom doktrínája	57
2. Alkotmányos alapelvek és közigazgatási jogi alapelvek	59
2.1. A közigazgatás alkotmányos kötöttségének jogi alapjai	59
2.2. Az alkotmányos alapelvek konkretizálása a közigazgatási eljárásjogban	61
3. A közigazgatás alkotmányos meghatározottsága	63
3.1. Az Alaptörvény mint a közigazgatás genetikai kódja	63
3.2. Demokrácia	63
3.3. Jogállam	64
3.4. Köztársaság	65
3.5. Hatalommegosztás	65
3.6. Alapvető jogok	66
3.7. Önkormányzás	67

Az Európai Közigazgatási Tér és az európai közigazgatási jog 70

BALÁZS ISTVÁN

1. Az Európai Közigazgatási Tér 70
 - 1.1. A Közös Európai Közigazgatási Tér kialakulása és fogalma 70
 - 1.2. Az Európai Közigazgatási Tér fogalmi bővülése és alkalmazási köre. 72
 - 1.3. A Régiók Európája és a „többszintű kormányzás” 74
 - 1.4. A „jó kormányzás és közigazgatás” az EU-ban 75
 - 1.5. Új tendenciák az „Európai Közigazgatási Tér” fogalmának értelmezésében 76
2. Az európai közigazgatási jog, valamint az európai közigazgatás fogalma és jelentéstartalma. 78
 - 2.1. Az európai közigazgatás és az európai közigazgatási jog szűkebb fogalma 79
 - 2.2. Az európai közigazgatási jog tartalmának bővülése. 81
3. Az európai közigazgatás és közigazgatási jog perspektívái 87

Közmenedzsment a szakigazgatásokban 91

HORVÁTH M. TAMÁS – BARTHA ILDIKÓ – BORDÁS PÉTER

1. A közmenedzsment fogalma. 91
2. Történeti változások 93
3. Ágazati különbségek 95
 - 3.1. Kormányzati menedzsment – fejlődési példán (elektronikus hírközlés) keresztül 95
 - 3.1.1. Liberalizáció, privatizáció, dereguláció. 96
 - 3.1.2. Szabályozó hatósági menedzsment 96
 - 3.1.3. Fogyasztóvédelmi menedzsment 97
 - 3.1.4. Stratégiai és pénzügyi menedzsment 98
 - 3.1.5. Teljesítménymenedzsment 98
 - 3.2. Kormányzati menedzsment – hagyományos példán (postai szolgáltatások) keresztül 99
 - 3.2.1. A hagyományos igazgatási modell és a piacra való belépés korlátai. 100
 - 3.2.2. A piacnyitás részlegessége: liberalizáció, teljesítmény- és pénzügyi menedzsment 101
 - 3.2.3. A közmenedzsment „anakronisztikus” példája 102
4. Jogalkalmazási hatás a szakigazgatási eszközökre 103
 - 4.1. A szerződésmentes eljárásrendje: közbeszerzés és kivételei 103
 - 4.2. A kormányzati menedzsment eszközrendszerének átalakulása 105
 - 4.3. Az állami ellentételezés teljesítménymérése. 106
 - 4.4. A szabályozóhatósági menedzsment korlátai 108
 - 4.4.1. Kizárólagos jogok. 109
 - 4.4.2. Árszabályozás 109
 - 4.4.3. Tulajdonosi eszközök 110
5. Kihívások és válságok között. 111

Állami alapnyilvántartások 115

NYITRAI PÉTER – KÁRPÁTI ORSOLYA

1. Általános elméleti alapok 115
 - 1.1. Az állami nyilvántartások kialakulása. 115
 - 1.2. A nyilvántartások csoportosítása. 117
 - 1.3. A nyilvántartásokkal szemben támasztott követelmények 120
 - 1.4. A hazai nyilvántartások jogi szabályozása 121
2. Anyakönyv 122
 - 2.1. Az anyakönyv fogalma. 122
 - 2.2. Az anyakönyvi nyilvántartások rendszerének felépítése, az egyes nyilvántartások vezetésének célja. 123
 - 2.3. Az anyakönyv nyilvántartási tárgya 125

2.4. Az anyakönyv jogi hatása és hitelessége	126
2.5. Az anyakönyv szervezeti rendje	126
2.6. Hozzáférés az anyakönyv adattartalmához	127
3. Személyiadat- és lakcímnnyilvántartás	128
3.1. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás fogalma	128
3.2. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás nyilvántartási tárgya.	128
3.3. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás jogi hatása és hitelessége	129
3.4. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szervezeti rendje	129
3.5. Hozzáférés a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adattartalmához	130
3.6. Az anyakönyv és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás kapcsolatrendszere	131
A külföldiek igazgatása és a menekültjog	135
RÓZSÁS ESZTER	
1. Az idegenjog, az idegenrendészet és a mozgásszabadság összefüggései	135
2. Az idegenrendészet története	136
3. Az idegenrendészet nemzetközi és európai uniós szabályozása	137
4. Az idegenrendészet hazai szabályozása	139
4.1. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról	139
4.1.1. A törvény hatálya	139
4.1.2. A beutazás és a tartózkodás szabályai	140
4.1.3. A beutazás és tartózkodás jogának korlátozása, tilalma	141
4.2. A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról	142
4.2.1. A törvény hatálya	142
4.2.2. A beutazás és a tartózkodás szabályai	142
4.2.3. A beutazás és tartózkodás jogának korlátozása, tilalma	143
5. A menekültügyi igazgatás.	144
5.1. A menedékjog fogalma	144
5.2. A menedékjog nemzetközi és európai uniós szabályozása	145
5.3. A menedékjog hazai szabályozása	146
5.3.1. A menedékjog alanyai	147
5.3.2. A menekültügyi eljárás általános szabályai	149
5.3.3. A menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerésre irányuló eljárás	149
5.3.4. A menedékeskénti elismerésre irányuló eljárás	150
6. Az idegenrendészeti és a menekültügyi igazgatás szervei	150
Külügyi igazgatás	154
CSATLÓS ERZSÉBET	
1. A külügyi igazgatás rendszertani helye és jellemzői.	154
1.1. Az külügyi igazgatás tárgya: a külügyi hatalom és annak gyakorlása.	155
1.2. Az önálló külügyi igazgatás kialakulása.	156
1.3. Az Európai Unió és a külügyi igazgatás kapcsolata	158
1.3.1. Az uniós tagság hatása a tagállami külügyi igazgatásra	158
1.3.2. Az EU külügyi igazgatása	160
2. A külügyi igazgatási feladatok: a diplomácia és a konzuli igazgatás.	160
2.1. A diplomácia	160
2.2. A konzuli igazgatás	162
2.2.1. A konzuli funkció kialakulása.	162
2.2.2. A konzuli feladatok	163
2.2.3. A konzuli díj	165
2.2.4. A tiszteletbeli konzul feladata.	165

3. A külügyi igazgatás szervezeti váza	166
3.1. Az Országgyűlés	166
3.2. A köztársasági elnök	166
3.3. A Kormány és tagjai	167
4. A külügyminisztérium és a külképviseletek	168
4.1. A külügyminisztérium speciális szervezete	168
4.2. A külképviseletek fajtái	169
4.2.1. Az alapformák	169
4.2.2. Speciális külképviseleti formák	170
4.3. A külügyi igazgatás személyi állománya	171
4.3.1. A diplomata	171
4.3.2. A külképviselet tagjai	172
4.3.3. A külképviselet irányítása	174
4.3.4. A kiváltságok és mentességek	174

A rendészeti tevékenység és igazgatás közigazgatási jogi alapkérdései 179

Közbiztonság – közrend – veszélyelhárítás

PATYI ANDRÁS

1. Kiinduló fogalom meghatározások és alapvető jellegzetességek	179
2. A rendészet és a rendészeti tevékenység néhány fogalmi eleme	180
3. Az alkotmányos normák jelentősége a rendészeti tevékenység és a rendészeti igazgatás kapcsán	182
3.1. Alapkérdések	182
3.2. Rendvédelem kontra rendészet	184
3.3. Matriális rendőrségfogalom az Alkotmányban és az Alaptörvényben	185
3.4. A közbiztonság és a közrend mint központi fogalmak	187
3.5. Meghatározható-e a közbiztonság fogalma?	188
3.6. A közrend meghatározhatósága és az államhatár rendje mint alkotmányi szintű fogalmi elem	189
4. A „védelem” mint veszélyelhárítás (a rendészeti és rendőrségi feladatok a szabályozási absztrakció szintjén)	191
5. Rendőrség vagy rendőrségek? A fegyveres jelleg és a löfegyverhasználat alapkérdése	193
6. Egyes rendészeti intézkedések és kényszerítő eszközök	196
7. Komplementer rendészet – önkormányzati rendészet	197

Honvédelmi igazgatás 201

LAKATOS LÁSZLÓ

1. A hadügy, a honvédelem és a honvédelmi igazgatás tudományos összefüggései	202
1.1. A nemzeti biztonság, a honvédelem és a honvédelmi igazgatás összefüggései	203
1.2. A nemzeti biztonság és a honvédelem összefüggései	204
1.3. A honvédelem rendszere	205
1.4. A honvédelem rendszerének kapcsolata a honvédelmi igazgatással	206
2. A honvédelmi igazgatás szabályozási környezete	207
2.1. Külső honvédelmi igazgatás	208
2.1.1. Az államapparátus felkészítése a háborús működésre	208
2.1.2. Az ország területének védelmi célú előkészítése (hadszintér-előkészítés)	208
2.1.3. A honvédelmi célú stratégiai tartalékok képzése	208
2.1.4. A nemzetgazdaság honvédelmi érdekű felkészítése	209
2.1.5. A polgári lakosság oltalmazására szolgáló intézményrendszer kiépítése	209
2.1.6. Az igénybevételre tervezett anyagi javak előkészítése	209
2.1.7. Az állampolgárok és az ország lakosságának honvédelmi érdekű felkészítése	209
2.2. Belső honvédelmi igazgatás	210

3. A honvédelmi kötelezettségek rendszere, a honvédelemben részt vevő szervek és szervezetek honvédelmi igazgatási feladatai	210
3.1. A honvédelmi kötelezettségek rendszere	211
3.1.1. A hadkötelezettség – katonai szolgálatteljesítési kötelezettség	211
3.1.2. A hadkötelezettség – tájékoztatói (adatszolgáltatási) kötelezettség	212
3.1.3. A hadkötelezettség – megjelenési kötelezettség	213
3.1.4. A honvédelmi érdekű polgári védelmi kötelezettség	213
3.1.5. A honvédelmi munkakötelezettség	214
3.1.6. A vagyoni (gazdasági és anyagi) szolgáltatási kötelezettségek	214
3.2. A honvédelmi kötelezettségek és a meghagyás intézményrendszere	215
4. A honvédelemben közreműködő szervek és azok honvédelmi igazgatási feladatai	216
5. A katonai igazgatás feladatrendszere	217
6. A honvédelem irányításában és igazgatásában jog- és hatáskörrel rendelkező szervek honvédelmi igazgatási feladatai	217
6.1. A honvédelem központi irányítása	218
6.2. A honvédelem területi (megyei, fővárosi szintű) igazgatása	219
6.3. A honvédelem helyi (járás szintű) igazgatása	220
6.4. A honvédelem helyi (települési szintű) igazgatása	220
7. Összegzés	221
Igazságügyi igazgatás	223
VARGA ZS. ANDRÁS – PATYI GERGELY	
1. Az igazságügy mint közigazgatási ágazat	223
2. Az igazságügyi ágazat központi igazgatása	225
2.1. Az Igazságügyi Minisztérium	225
2.2. Az Igazságügyi Minisztérium irányítása alatt álló igazságügyi szervek	226
3. A bíróságok igazgatása	227
3.1. A külső igazgatási szervezet változásai	227
3.2. A külső igazgatási hatáskörök	228
3.3. A külső igazgatás kontrollja	228
4. Az Alkotmánybíróság	229
4.1. Alkotmánybíróság és igazságszolgáltatás	229
4.2. Alkotmánybíróság igazgatása	231
5. Az ügyészség	231
5.1. Rendszerváltás az ügyészségen	231
5.2. Az ügyészség igazgatása	232
6. A jogászai szakmai hivatásrendek igazgatása	233
6.1. Az igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkár	234
6.2. A kamara mint köztestület	236
6.2.1. A Magyar Ügyvédi Kamara	237
6.2.2. Területi ügyvédi kamarák	239
6.2.3. A Magyar Országos Közjegyzői Kamara. A Kamara szervei, működése	239
6.2.4. A területi közjegyzői kamarák	240
6.2.5. A Magyar Bírósági Végrehajtói Kar	241
6.2.6. A Magyar Bírósági Végrehajtói Kar Hivatala	242
Az állami vagyon és vagyonkezelés szakigazgatási alapjai	245
BOROS ANITA	
1. A jelenlegi állami vagyongazdálkodási szabályozás előzményei	245
2. Az állami vagyonra vonatkozó szabályozás alkotmányos és a nemzeti vagyonjog normatív alapjai	250

3. Az állam vagyonának alakulása	256
4. Az állami vagyongazdálkodási jogviszonyok alanyai és közreműködői	257
Közpénzügyek szakigazgatási alapjai	265
PARDAVI LÁSZLÓ	
1. Bevezetés	265
2. A pénzügyi politika	267
2.1. Fiskális politika	268
2.2. Monetáris politika	268
2.3. Adópolitika	268
2.4. Államháztartási vagyónpolitika	269
3. A pénzügyi közigazgatás rendszere	269
3.1. Funkcionális rendszerezés	269
3.2. A pénzügyi igazgatás alkotmányos alapjai	270
3.3. Az Európai Unió közpénzügyeinek fontosabb jogforrásai	272
4. A pénzügyi közigazgatás szervezeti rendje	273
4.1. A Kormány	273
4.2. Miniszterelnök	274
4.3. Pénzügyminiszter	275
4.4. Kormányhivatalok	275
4.5. Kincstári igazgatás	276
4.5.1. A Magyar Államkincstár	276
4.5.2. Az Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság	277
4.6. A helyi önkormányzatok pénzügyi igazgatása	277
5. A közpénzügyek ellenőrzése	278
5.1. Külső ellenőrzés	278
5.1.1. Az Országgyűlés ellenőrzési jogköre	279
5.1.2. Az Állami Számvevőszék	279
5.1.3. Az Európai Számvevőszék	280
5.1.4. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	280
5.1.5. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság ellenőrzési jogköre	281
5.1.6. Kincstári ellenőrzés	282
5.2. Belső ellenőrzés	282
Adó- és vámigazgatás	285
CHRISTIÁN LÁSZLÓ – SZABÓ ANDREA	
1. Az adók és vámok helye az állami pénzügyek rendszerében	286
2. Az adóztatás nemzetközi modelljei	287
2.1. Az adóigazgatási rendszer felépítésének rendezőelvei	287
2.2. Az adó- és vámpolitikához kapcsolódó nemzetközi szervezetek	289
2.2.1. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD)	289
2.2.2. A Vám Világszervezet (WCO/VVSz)	290
3. Az Európai Unió adópolitikája	291
3.1. Az EU és a tagállamok viszonya az adópolitika területén	291
3.2. Az európai gazdasági integráció	292
3.3. Az adó- és vámpolitikához kapcsolódó európai és uniós szervezetek	293
3.3.1. Az Európai Adóigazgatások Szervezete (IOTA)	293
3.3.2. Az Európai Bizottság Adózás és Vámunió Főigazgatósága	294
3.3.3. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF)	295
4. Adóztatás Magyarországon	296
4.1. Történeti áttekintés	296

5. Az adózás hazai szabályozása, jogforrásai és közigazgatási szervezeti rendszere.	299
5.1. Az adózás alkotmányos alapjai	299
5.2. Az adózás jogforrása, elvei	300
5.3. Az adózás folyamata.	303
5.4. Az adóztatás szervei, az adóhatóságok	304
5.4.1. Az állami adó- és vámhatóság szervezete és működése.	304
5.4.2. A jövő bevételi hatósága	306
Közterület-igazgatás	310
F. ROZSNYAI KRISZTINA	
1. Bevezető	310
2. A közterület fogalma és funkciói	310
2.1. Fogalommeghatározások	310
2.2. A közterület funkciói és a közterület-igazgatás céljai	312
2.3. Közterület-alakítás	313
2.3.1. A közterület létrejötte	313
2.3.2. A közterület megszűnése.	315
2.3.3. Címképzés	316
3. Közterület-fenntartás: a közterület rendeltetésszerű használatát biztosító kommunális gazdasági közszolgáltatások megszervezése	317
4. A közterület-használat formái és keretei	319
4.1. Jogviszonyok a közterület használata kapcsán	319
4.2. A várakozási (parkolási) közszolgáltatás.	320
4.3. A közterület-használati engedély (hozzájárulás).	321
4.3.1. Tulajdonosi vagy közhatalmi döntés-e a közterület-használat engedélyezése?	321
4.3.2. Közterület-használati engedélyhez kötött tevékenységek	321
4.3.3. Speciális, közterület-használati jogosultságot keletkeztető közigazgatási cselekmények a szabályozásban.	322
5. A közterület rendjének fenntartása.	322
5.1. A közterület rendjét sértő magatartások szankcionálása	323
5.2. A közterület rendjének fizikai biztosításában részt vevő szervek, személyek	325
5.3. A közterület-felügyelők jogosítványai	325
Az e-közigazgatás, e-kormányzat szakigazgatása	329
CZÉKMANN ZSOLT – CSEH GERGELY – VESZPRÉMI BERNADETT	
1. A szakigazgatási terület alapfogalmai	329
2. Az Európai Unió e-közigazgatás-politikája	332
2.1. Az információs társadalom és az Európai Unió – a kezdetek.	332
2.2. A Bangemann-jelentés	333
2.3. Elektronikus Európa.	334
2.4. Common List of Basic Public Services (CLBPS)	335
2.5. Az eEurope 2005 akcióterv	336
2.6. i2010 eGovernment cselekvési terv	337
2.7. Az európai digitális menetrend	338
2.8. A Digitális Egységes Piac	338
2.9. Összegzés	340
3. Az e-kormányzás, e-közigazgatás kialakulását megalapozó hazai dokumentumok	340
4. Az e-közigazgatás ágazati irányítása	344
4.1. Történeti áttekintés	344
4.2. Az e-közigazgatás irányításában részt vevő szervek	345
4.2.1. Miniszteri irányítás	345

4.2.2. Az elektronikus ügyintézési felügyelet	346
4.2.3. Bizalmi felügyelet	346
4.2.4. Elektronikus információs rendszerek biztonságának felügyelete	347
5. Az e-közigazgatás jogi környezete	347
5.1. 2004–2015	347
5.2. 2015-től napjainkig	348

A digitális állam hazai megvalósításának stratégiai alapjai 355

CZÉKMANN ZSOLT – RITÓ EVELIN

1. A digitális állam fogalmi keretei	355
2. A Digitális Jólét Program – A kezdetek	358
2.1. Digitális Jólét Alapsomag	360
2.2. Digitális Oktatási Stratégia	360
2.3. Digitális Gyermekvédelmi Stratégia	361
2.4. Digitális Exportfejlesztési és a Digitális Startup Stratégia	362
3. Digitális Jólét Program 2.0	364
3.1. 5G Koalíció	365
3.2. Digitális gazdaság és állam	366
3.3. Digitális Agrár Stratégia	367
3.4. Digitális Jólét Hitelprogram	367
3.5. Mesterséges Intelligencia Koalíció	367

II. RÉSZ: Gazdasági igazgatás

A gazdasági közigazgatás alapjai 375

LAPSÁNSZKY ANDRÁS

1. Bevezetés	375
2. A piacgazdaság működése és az állam	376
2.1. A tökéletes verseny	377
3. A piacgazdaság kudarcai – a gazdasági igazgatás alapvető területei	381
3.1. A tökéletlen verseny	381
3.1.1. A monopólium	381
3.1.2. Az oligopólium	384
3.2. A külső gazdasági hatások (externáliák)	385
3.3. Közszolgáltatások, közjavak	387
3.3.1. A közszolgáltatások gazdasági igazgatási csoportosítása	388
3.3.2. A közjavak	389
3.3.3. Az állami beavatkozás alapkérdései a közszolgáltatások körében	391
3.4. A piaci típusú, piaci alapú egyenlőtlenségek	392
3.5. A gazdasági stabilitás egyensúlyi helyzete	393
3.6. Összefoglalás, következtetések	394

A gazdasági verseny igazgatása 399

TÓTH ANDRÁS

1. A verseny jelentősége	399
2. A versenyszabályozás helye az állami gazdaság szabályozási eszköztárban	400
3. A versenyigazgatás helye a versennyel kapcsolatos igényérvényesítések körében	401
4. A vállalati versenyszabályozás rendszere az EU-ban	403
4.1. Az EU-versenyjog alkalmazási kritériumai	404
4.2. Az EUMSZ 101. és 102. cikke egységes alkalmazásának biztosítékai	406

5. Gazdasági Versenyhivatal	406
5.1. A GVH alkotmányos jelentősége	406
5.2. A GVH jogállása és autonómiájának biztosítékai	407
5.3. A GVH feladat- és hatásköre	408
5.3.1. Versenyfelügyelet	408
5.3.2. Versenypártolás	410
5.3.3. Versenykultúra fejlesztése	410
5.4. A GVH szervezete és személyi állománya	411
Az állami támogatások joga	412
KOVÁCS ANDRÁS GYÖRGY – TÓTH TIHAMÉR	
1. Bevezetés az állami támogatások jogába	412
2. Az állami támogatás uniós versenyjogi fogalma	414
2.1. „Az állam által nyújtott támogatás” és az „állami forrásból nyújtott támogatás”	414
2.2. A betudhatóság fogalma	415
2.3. A kedvezmény hiánya: a magánbefektető elve	416
2.4. A szelektivitás	417
2.5. A verseny torzulása és a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége	418
2.6. Közszolgáltatási kötelezettségek ellentételezéseként nyújtott juttatások	419
3. Állami támogatások engedélyezhetősége	420
4. Az EU állami támogatás szabályai megsértésének szankciói	422
5. Szervezeti, hatásköri és eljárási szabályok	423
5.1. Állami támogatásokkal kapcsolatos közigazgatási eljárások	423
5.2. A bejelentés előzetes vizsgálata: az előzetes vizsgálati szakasz	424
5.3. A hivatalos vizsgálati eljárás	425
5.4. A megtámadható aktusok köre az állami támogatásokra vonatkozó bizottsági eljárásokban	425
6. A magyar pénzügyi támogatási jog	426
6.1. A pénzügyi támogatási jog alapfogalmai	426
6.2. A pénzügyi támogatási aktusok jogi jellege	428
Közbeszerzések joga	433
MUDRÁNÉ LÁNG ERZSÉBET*	433
1. A közbeszerzés, a közbeszerzések joga és a közbeszerzési eljárás	433
1.1. Alapfogalmak	433
1.2. Történeti előzmények	434
2. A Kbt. megalkotásának célja és alapelvei	436
3. A Kbt. személyi hatálya	437
3.1. Az ajánlatkérők (klasszikus ajánlatkérők és közszolgáltatók)	437
3.2. Az ajánlattevők, részvételre jelentkezők és pályázók	438
4. A közbeszerzés tárgyai (a Kbt. tárgyi hatálya)	438
5. A közbeszerzési eljárás alanyaira vonatkozó közös rendelkezések	440
6. A közbeszerzés értéke, annak megállapítása és az egyes közbeszerzési eljárások értékhatárai	441
6.1. A közbeszerzés értéke	441
6.2. Az értékhatárok	441
7. A közbeszerzési eljárás fajtái és az eljárás lefolytatása	442
7.1. Az eljárásfajták	442
7.2. A nyílt eljárás megindítása	443
7.3. Az ajánlat	444
7.4. Az elbírálás	445
7.5. Különleges eljárások	445

8. Az előzetes vitarendezés	447
9. A szerződés	447
10. A közbeszerzések intézményrendszere	448
10.1. A Közbeszerzési Hatóság	448
10.2. A Közbeszerzési Döntőbizottság	449
11. A jogorvoslatok	449
11.1. Az uniós jogi háttér	449
11.2. A hazai jogorvoslati rendszer	450
11.3. A KDB eljárása	450
11.4. A bírói út	451
Az energetikai igazgatás	454
BORSA DOMINIKA – GYURITA RITA – HULKÓ GÁBOR	
1. Az energetikai igazgatás ágazati alapjellemezői	454
2. Energetikai politika és jogi szabályozás az Európai Unióban	455
3. Energetikai politika és jogi szabályozás Magyarországon	459
4. Az energetikai igazgatás hazai szervezetrendszerének alapjai	461
5. Az energetikai igazgatás tevékenységi alapjai	463
6. Tulajdonjog-korlátozások az energetikai és bányászati igazgatásban	465
6.1. Az ingatlan-tulajdonjog korlátozásának és elvonásának szabályozása, eszközei, jellemzői	465
6.2. Az ingatlan tulajdonjogának korlátozása	467
6.2.1. Az ingatlan tulajdonjogának korlátozása a bányászati jogban	467
6.2.2. Az ingatlan tulajdonjogának korlátozása a villamos energiáról szóló törvényben	470
6.2.3. Az ingatlan tulajdonjogának korlátozása a távhőszolgáltatásról szóló törvényben	472
6.3. Az ingatlan tulajdonjogának elvonása	473
6.3.1. A kisajátítás szabályozása	473
6.3.2. A kisajátítási célok és feltételek	473
6.3.3. Az eljáró hatóság, az ügyintézési határidő	474
6.3.4. Az ügyfelek a kisajátítási eljárásban	474
6.3.5. A kisajátítással érintett ingatlan	475
6.3.6. A kisajátítási eljárás megindítása, döntés a kérelem tárgyában, végleges döntés	475
6.3.7. A kártalanítás	476
6.3.8. Jogorvoslat a kisajátítási eljárásban hozott döntés tekintetében	477
6.3.9. Az előmunkálat	478
A bányajogi szabályozás alapjai és a bányászati igazgatás	480
HULKÓ GÁBOR	
1. Bevezető	480
2. A bányajogi szabályozás főbb jellemzői és elvei	480
3. A bányászati igazgatás	485
3.1. A bányászati igazgatás szervrendszeri alapjai	485
3.2. A bányászati igazgatás tevékenységi alapjai	487
Atomenergia-igazgatás	493
HULKÓ GÁBOR – KECSKÉS GÁBOR	
1. Az atomenergia-igazgatás általános jellemzői	493
2. Az atomenergia-igazgatás normatív környezete és szervezeti alapjai	494
2.1. Az atomenergia-igazgatás normatív környezete	494
2.2. Az atomenergia-igazgatás szervezeti alapjai	498
3. Az Országos Atomenergia Hivatal tevékenységének fő jellemzői	500
3.1. Hatósági felügyelet	501

3.2. Intézkedések rendkívüli események megelőzésére és következményeik elhárítására.	503
3.3. Jelentéstételi kötelezettség	504
3.4. Az Országos Atomenergia Hivatal mint nemzeti kapcsolattartási pont és a nemzetközi együttműködésben való részvétel kulcsintézménye	504
Vízjog és vízügyi igazgatás.	506
GERENCSÉR BALÁZS SZABOLCS	
1. A víz és a közigazgatás kapcsolata.	506
2. A vízügyi igazgatás vázlatos története	507
3. A vízgazdálkodás igazgatási kérdései	510
3.1. A vízgazdálkodás alkotmányos alapjai és a szabályozás tárgya.	510
3.2. A vízgazdálkodás anyagi jogi hatáskörei	511
3.2.1. A vizek haszonvételével kapcsolatos hatáskörök	511
3.2.3. A vízügyi nyilvántartások	514
3.3. A vízgazdálkodás szervrendszere	515
3.3.1. Államigazgatási szervek	515
3.3.2. Önkormányzati szervek	517
3.3.3. A vízgazdálkodási társulatok	517
4. A víziközmű	518
4.1. A víziközmű-szolgáltatás alkotmányos alapjai és a szabályozás tárgya	518
4.2. Az ágazat anyagi jogi jellemzői.	520
4.2.1. Víziközmű-üzemeltetés	520
4.2.2. Víziközmű-szolgáltatás	521
4.3. A víziközmű-szolgáltatás szervrendszere	522
4.3.1. Államigazgatási szervek a víziközmű-szolgáltatásban	522
4.3.2. A víziközmű társulat és érdekszövetség	523
5. A vízügyi igazgatás és a környezetvédelem kapcsolata	523
6. A vízügyi igazgatás és a katasztrófavédelem kapcsolata	524
6.1. A két ágazat kapcsolatának alkotmányos alapjai.	524
6.2. A vizek kártételeivel kapcsolatos hatáskörök	525
6.3. A védelemben részt vevő szervek	525
6.3.1. A polgári védelem feladatai	525
6.3.2. Vízügyi szervek	526
6.3.3. Önkormányzati szervek	526
7. Összefoglalás	526
Az elektronikus hírközlés igazgatása	529
LAPSÁNSZKY ANDRÁS	
1. Bevezetés	529
2. A hírközlés természetes és állami monopólium időszaka, a hírközlés mint közszolgáltatás	530
3. A hírközlési piac, a hírközlési szolgáltatási rendszer szerkezeti reformja (liberalizációja, privatizációja).	532
3.1. A hírközlési „közszektorreform” alapintézményei	534
4. A hírközlési versenypiac közigazgatásának világviszonylatban érvényesülő jogintézményei	534
4.1. Az egyetemes szolgáltatás	535
4.2. A hírközlési korlátos erőforrások, alapvető eszközök.	535
4.2.1. A természeti alapú korlátos erőforrások	535
4.2.2. A műszaki alapú szűkös erőforrások	536
4.3. A számhordozás	537
5. Hírközlés-politika és hírközlés-szabályozás a nemzetközi kereskedelemben és az Európai Unióban	538

5.1. Hírközlés a nemzetközi szolgáltatáskereskedelemben, a GATS hírközlési melléklete	538
5.2. Az Európai Unió egységes hírközlés-politikájának és -szabályozásának „kezdetei”	538
5.3. Az Unió 2003-as hírközlési keretszabályozási rendszere	539
5.3.1. A 2003-as „keretszabályozás” 2009-es felülvizsgálata	540
5.4. Az új – 2018-as – hírközlési „Keretszabályozás”	541
6. A hírközlési igazgatás hazánkban	543
6.1. A hazai hírközlési piac liberalizációja	544
6.2. A hírközlési igazgatás jelenlegi szabályozási rendszere	545
6.2.1. Az Eht. hatálya, az elektronikus hírközlési jog tárgya, keretei	545
6.2.2. A hírközlési igazgatás „szabályozó hatósága”: a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság	546
6.2.3. Az elektronikus hírközlési szolgáltatás megkezdése, nyújtása	547
6.2.4. A hírközlési tevékenységekkel összefüggő egyedi engedélyezési hatáskörök	548
6.2.5. Az előfizetők érdekeivel, jogaival, a fogyasztóvédelemmel összefüggő szabályozás	549
Közlekedési igazgatás	551
FORGÁCS ANNA – F. ROZSNYAI KRISZTINA	
1. Bevezető	551
2. Közúti közlekedés	552
2.1. A közúti közlekedés nemzetközi és uniós szabályai	552
2.1.1. Nemzetközi egyezmények a közúti közlekedésben	552
2.1.2. Az Európai Unió fő szabályozási területei a közúti közlekedési ágazatban	553
2.2. Magyar közúti közlekedési igazgatás	554
2.2.1. A közúti közlekedési igazgatás céljai	554
2.2.2. Igazgatási eszköztár	555
2.2.3. A közúti közlekedés igazgatásának szervezete	557
3. A vasút és a vasútigazgatás	557
3.1. A vasúttal kapcsolatos állami feladatokat ellátó szervek	558
3.2. A vasúti igazgatás céljai	559
3.2.1. A vasúti közlekedés biztonságának biztosítása	559
3.2.2. A megfelelő közlekedési szolgáltatási kínálat biztosítása	560
3.2.3. A verseny megteremtése és fenntartása a vasúti piacon	561
3.3. A vasútigazgatás eszköztára	561
3.3.1. A biztonságos vasúti közlekedés garantálásának közigazgatási eszközei	561
3.3.2. Piacszabályozási eszközök	563
3.3.3. A vasúti személyszállítási szolgáltatások biztosításához kapcsolódó eszközök	563
3.3.4. Szervezetirányítás	565
4. Légit közlekedés	566
4.1. Liberalizáció a légit közlekedési piacon	567
4.2. Nemzetközi együttműködés és az Európai Unió légit közlekedési politikája	568
4.2.1. Nemzetközi egyezmények és intézmények	568
4.2.2. A liberalizáció útja az Európai Unióban	568
4.3. A magyar légit közlekedési igazgatás	570
4.3.1. A légit közlekedési igazgatás céljai	570
4.3.2. Az igazgatási eszköztár	571
4.3.3. A légit közlekedés hazai közigazgatási szervezete	573
A pénzügyi szervezetek igazgatása	576
KÁLMÁN JÁNOS	
1. Alapfogalmak	576
2. A pénzügyi szervezetek igazgatásának alapjai	578

2.1. A pénzügyi szervezetek igazgatásának okai	578
2.2. A pénzügyi szervezetek igazgatásának rendszere	581
2.3. A pénzügyi szervezetek igazgatásának szervezeti modelljei, a felügyeleti hatóság	584
2.4. A pénzügyi szervezetek igazgatásának uniós alapösszefüggései	586
3. A pénzügyi szervezetek hazai igazgatásának szervezete és alapintézményei	586
3.1. A pénzügyi szervezetek igazgatásának hazai szervezete	586
3.2. A pénzügyi szervezetek hazai igazgatásának alapintézményei	587
3.2.1. Szabályozási hatáskörök	587
3.2.2. Hatósági eszközök	589
Kereskedelmi igazgatás	597
FÁBIÁN ADRIÁN – PÁL EMESE	
1. Nemzetközi kereskedelem és az Európai Unió kereskedelempolitikája	597
2. A magyar kereskedelmi igazgatás (rövid) történeti áttekintése	599
3. Kereskedelem és piacgazdaság a jogállamban	600
4. Kereskedelem és piacgazdaság az Alkotmánybíróság gyakorlatában	602
5. Kereskedelmi tevékenység folytatása	603
6. A kereskedelmi igazgatás szervezete	607
6.1. A kereskedelmi igazgatás irányítása	607
6.2. A jegyző mint kereskedelmi hatóság	608
6.3. A kereskedelmi igazgatás egyéb résztvevői	608
7. A külkereskedelem igazgatása	609
A fogyasztóvédelmi igazgatás joga	612
FAZEKAS JUDIT – SZOMBATI IVETT	
1. Alapvetés	612
1.1. A fogyasztóvédelmi jog fogalma	612
1.2. Az állami beavatkozás szükségessége	614
1.2.1. A fogyasztóvédelmi politika	615
2. A fogyasztóvédelem gazdaságelméleti alapjai	616
2.1. Klasszikus közgazdaságtan és a fogyasztóvédelem	616
2.2. Az állami beavatkozás keynesiánus gazdaságelmélete	617
2.3. A jóléti állam közgazdaságtana és a fogyasztóvédelem	617
2.4. A neoklasszikus közgazdaságtan és a fogyasztóvédelem	618
2.5. A fogyasztói társadalom ismérvei	619
2.6. A fogyasztóvédelem fejlődésének magyar sajátosságai	620
3. A fogyasztóvédelem alkotmányos alapjai	620
3.1. Fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok Magyarország Alaptörvényében és az Alkotmánybíróság értelmezésében	621
4. A fogyasztóvédelem uniós jogi alapjai	622
5. A magyar fogyasztóvédelem igazgatása	623
5.1. A magyar fogyasztóvédelmi intézményrendszer létrejötte	624
5.2. A fogyasztóvédelmi intézményrendszer átalakulása 1995 és 2004 között	624
5.3. A fogyasztóvédelem állami intézményrendszere 2004 és 2010 között	625
5.4. A fogyasztóvédelmi igazgatás rendje 2010 után	626
5.5. A fogyasztóvédelem igazgatása 2017–2020 között	627
5.6. Fogyasztóvédelmi hatósági felügyelet/ellenőrzés	628
5.6.1. A fogyasztóvédelmi hatósági ellenőrzés/felügyelet általános és specifikus elvei	628
5.6.2. A fogyasztóvédelmi hatóság eljárása	631
5.6.3. A fogyasztóvédelmi hatóság intézkedései	632

A területfejlesztés és területrendezés szakigazgatási alapjai 636

BARTA ATTILA

1. Bevezetés	636
2. Az állam szerepe és szerepkörének változása a területi folyamatok befolyásolásában	638
2.1. A kezdetek	638
2.2. Változások a XX. század közepétől	638
2.3. A közelmúlt eseményei	640
3. A területfejlesztés és a területrendezés jellemzői, kapcsolatuk más igazgatási területekkel	640
3.1. Hasonlóságok és eltérések a két terület között	641
3.2. A területfejlesztés és -rendezés kapcsolata más igazgatási területekkel	642
3.2.1. Településfejlesztés	642
3.2.2. Vidékfejlesztés	643
3.2.3. Településrendezés	643
3.3. Általános megállapítások	644
4. A területfejlesztés hazai alapintézményei	644
4.1. Történeti visszatekintés	644
4.2. A hatályos szabályozás, fogalmak, célok, feladatok	645
4.3. A területfejlesztési feladat- és hatáskörök gyakorlói	646
4.3.1. Központi szervek	647
4.3.2. A területi szervek rendszere	647
4.4. A területfejlesztés (és -rendezés) eszközeiről röviden	649
5. A magyar területfejlesztés Európai Uniói kötődései	650
5.1. Néhány gondolat a NUTS-rendszer kapcsán	650
5.2. Röviden a regionális politikáról	650
5.3. EU-s hatások a magyar intézményrendszerben	651
6. A hatályos magyar területrendezés alapintézményei	652
6.1. Területrendezési tervek és készítőik	653
6.2. A területrendezéssel összefüggő hatósági eljárás jellemzői	655
7. Záró gondolatok	655

Az építési jog szakigazgatási alapjai 658*Építési jog és építési igazgatás*

BENCSIK ANDRÁS

1. Az építési jog és a közigazgatás összefüggései	658
1.1. Az építésügy meghatározása	658
1.2. Az állami beavatkozás megjelenése az építésügyben	659
1.3. Az építési jog hazai fejlődése	661
2. Az építésügy jogi szabályozása	663
2.1. A szabályozás csomópontjai	663
2.2. Az építésügy szabályozásának szintjei	664
3. Az építésügyi igazgatás rendszere	666
3.1. A településrendezési jog alapintézményei	667
3.2. Az építésügy hatósági eszköztára (építésrendszet)	672
3.2.1. Engedélyezés az építésügyben	674
3.2.2. Az egyszerű bejelentéshez kötött eljárások	675
3.2.3. Építésügyi hatósági és építésfelügyeleti tevékenység	678
3.3. Az építési igazgatás szervezetrendszer	678

Környezetvédelmi igazgatás	682
BÁNDI GYULA – SZAMEK GABRIELLA	
1. Az állam és a közigazgatás környezetvédelmi szerepének alapjai	682
1.1. Környezetvédelmi alapfogalmak	682
1.2. Rövid történet	683
1.3. Az európai integrációs szabályok hatása	685
1.4. A környezethez való jog és az állam felelőssége, szerepe	688
2. A környezetjog és -igazgatás alapvető kérdései	690
2.1. A szabályozás céljai és alapvető elvei	690
2.1.1. A megelőzés és elővigyázatosság elve	691
2.1.2. A harmonikus vagy fenntartható fejlődés, illetve az integráció elve	692
2.1.3. A tervszerűség	692
2.1.4. Az állam kötelezettségvállalása	693
2.1.5. A társadalmi részvétel	693
2.1.6. Együttműködés	694
2.1.7. A „szennyező fizet” vagy a felelősség elve	694
2.2. A környezeti szabályozás alapvető módszerei	695
2.2.1. A környezetjog belső és külső integrációja	695
2.2.2. A jogi, állami befolyás érvényesülésének módszerei	696
2.2.3. A környezethasználat elfogadható mértéke	696
3. A környezetvédelmi igazgatás hazai megvalósulása	697
3.1. A közvetlen beavatkozás eszközei	697
3.1.1. A bejelentés	697
3.1.2. Az engedély	698
3.2. A közvetett beavatkozás eszközei	699
3.2.1. A díjak és adó jellegű eszközök	699
3.2.2. A támogatások	699
3.2.3. Az árak befolyásolása vagy szabályozott árak létrehozása	699
3.2.4. Felelősségi eszközök	700
3.2.5. Az állami tulajdon vagy az állam által biztosított szolgáltatás	700
3.2.6. Betéti (letéti) visszatérítési rendszerek	700
3.2.7. Kibocsátási jogok, engedélyek kereskedelme	700
3.2.8. Biztosíték, kötelező felelősségbiztosítás vagy kötelező biztonsági alapok képzése	700
3.2.9. Az önszabályozás	700
3.3. Az igazgatási/hatósági szervezetrendszer	701
3.4. Eljárásjogi kérdések	703
4. A közigazgatási felelősség általános kérdései	703
Természetvédelmi és vadgazdálkodási igazgatás	706
CSÁKI-HATALOVICS GYULA BALÁZS – SZABÓ BALÁZS	
1. Bevezetés	706
2. A természetvédelem és a vadgazdálkodás szabályozásának közös történeti gyökerei hazánkban	707
2.1. Az első normatív rendelkezések	707
2.2. Átfogó szabályozás a XIX. században	709
2.2.1. Az első erdőtörvény	709
2.2.2. Az 1883-as vadászati törvény és más természetvédelmi rendelkezések	710
2.3. A XX. századi szabályozás a rendszerváltozásig	711
2.3.1. A vadászatra vonatkozó szabályozás	711
2.3.2. A természetvédelem önálló szabályozásának kezdetei	712

3. A természetvédelem jelentős nemzetközi dokumentumai	713
3.1. Nemzetközi egyezmények	713
3.1.1. A Ramsari Egyezmény	713
3.1.2. A Washingtoni Egyezmény	714
3.1.3. A Bonni Egyezmény	714
3.1.4. A Berni Egyezmény	715
3.1.5. A Riói Egyezmény	715
3.2. Az Európai Unió meghatározó jogforrásai a természetvédelem területén	715
3.2.1. A madárvédelmi irányelv	715
3.2.2. Az élőhelyvédelmi-irányelv	716
3.2.3. Vadon élő állat- és növényfajok kereskedelme	716
4. A természetvédelem és a vadgazdálkodás hatályos hazai szabályozása	716
4.1. A rendszerváltozást követő, komplex szabályozási modell	717
4.2. A természetvédelmi igazgatás hatályos szabályai	717
4.2.1. A természetvédelmi szabályozás célja, alapvető fogalmai	717
4.2.2. A természetvédelem tervezési és szervezési kérdései	719
4.2.3. A természetvédelemben részt vevő állami szervek	719
4.3. A vadgazdálkodási igazgatás hatályos szabályai	720
4.3.1. Alapvető fogalmak és rendelkezések	720
4.3.2. A vadgazdálkodás tervezése	722
4.3.3. Vadászati hatósági feladatok	723
4.3.4. Nemzetközi vadászati szervezetek	725
5. Záró gondolatok	726
Agrár- és vidékfejlesztési igazgatás	730
MIKÓ ZOLTÁN	
1. Az agrár- és vidékfejlesztési igazgatás alapkérdései	730
1.1. A rendszerváltozás előtt	730
1.2. A rendszerváltozás után	730
1.3. Az agrárgazdaság és a vidék nemzetgazdasági jelentősége	731
1.4. A gazdasági alkotmányosság alapjai	733
2. Az agrár- és vidékfejlesztési igazgatás fogalma, feladatai, a szabályozási rendszer sajátosságai	734
2.1. Az agrár- és vidékfejlesztési igazgatás feladatai	734
2.2. Agrárpolitika és vidékfejlesztés	735
2.3. Az agrár-vidékfejlesztési igazgatás sajátos szabályozási, eljárási rendje	736
2.4. Az agrár- és vidékfejlesztési igazgatás intézményi struktúrája	738
3. A biológiai alapok biztosítása	739
3.1. A növénytermesztés biológiai alapjainak biztosítása	739
3.2. Az állattenyésztés biológiai alapjainak biztosítása	740
4. Élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos szakigazgatási tevékenység	741
4.1. Az élelmiszerlánc két végpontja: a termelő és a fogyasztó	741
4.2. Az európai gyakorlat	741
5. Szőlőtermeléssel, borászattal kapcsolatos szakigazgatási feladatok	743
6. A termőföld védelmével kapcsolatos szakigazgatási feladatok	744
6.1. A termőföld-stratégiai kérdés, a nemzeti birtokpolitika	744
6.2. A termőföld tulajdonjoga, használata	745
7. Az erdő védelmével, erdőgazdálkodással kapcsolatos szakigazgatási feladatok	747
8. Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája, szabályozási rendje	748

III. RÉSZ: Humán közszolgáltatások igazgatása

A humán közszolgáltatások alapjai	755
HOFFMAN ISTVÁN – ASBÓTH MÁRTON	
1. A humánszolgáltatások értelmezései	755
1.1. A humánszolgáltatások értelmezései az egyes országok jog- és igazgatástudományi rendszereiben	755
1.2. A humánszolgáltatások szűkebb megközelítése	756
1.3. A humánszolgáltatások tágabb értelmezése	757
1.4. A humánszolgáltatások önálló fogalmának hiánya	758
2. A humánszolgáltatások mint közszolgáltatások. A humán közszolgáltatások tartalmi és fogalmi keretei	759
2.1. A humánszolgáltatások mint közszolgáltatások	759
2.2. A humán közszolgáltatások tartalmi és fogalmi keretei	760
2.3. A humán közszolgáltatások csoportosítása	761
3. A közigazgatási beavatkozás területei és módszerei a humán közszolgáltatások területein	762
3.1. Közhatalmi tevékenységek: a jogalkotás	763
3.2. Közhatalmi tevékenységek: a hatósági tevékenység	763
3.3. Szolgáltatásszervezés	764
4. A humán közszolgáltatások igénybevételekor keletkező jogviszonyok jellemzői és típusai	764
4.1. A jogviszonyok tipizálása	764
4.2. A jogviszonyok minősítésénél irányadó szempontok	766
5. A „fogyasztóvédelem” a humánszolgáltatásokban	767
5.1. A „fogyasztóvédelem” jogi alapjai a humánszolgáltatásokban	767
5.2. A közintézeti aktusok csoportosítása a jogvédelem szempontjából	768
5.3. Közjogi-közigazgatási jogi jogvédelmi eszközök	769
5.3.1. Szolgáltatón belüli jogvédelmi eszközök	769
5.3.2. Fenntartói jogvédelmi eszközök	770
5.3.3. Az ágazati-szakmai igazgatás jogvédelmi eszközei	770
5.4. Magánjogi jogorvoslatok	772
5.4.1. A kártérítés	772
5.4.2. A személyiségi jogi perek	773
5.5. Büntetőjogi felelősség	773
5.6. A jogvédelmi utak értékelése	773

JÓLÉTI KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

Egészségügyi jog és igazgatás	776
FAZEKAS MARIANNA – KONCZ JÓZSEF	
1. Az egészségügy állami feladatai és jogi szabályozása	776
1.1. Az állami feladatok csoportjai	776
1.2. Az egészségügy jogi szabályozása	776
1.2.1. A magyar szabályozás	776
1.2.2. Nemzetközi szabályozás	777
1.2.3. Az Európai Unió szabályozása	778
2. Az egészségügyi ágazati közigazgatás szervezeti sajátosságai	779
3. A közösségi egészségügy	780
3.1. Fogalmak	780
3.2. Népegészségügyi feladatok	780
3.3. Járványügy	781

3.4. Nemzetközi szabályozás	783
3.5. Európai uniós feladatok és hatáskörök	784
4. Az egészségügyi szolgáltató és a beteg közötti jogviszony	784
4.1. Az egészségügyi szolgáltatás fogalma; az egészségügyi szolgáltatói jogosultság	784
4.2. Az egészségügyi szolgáltató és a beteg közötti jogviszony	785
4.3. A betegjogok érvényesítésének rendszere	788
5. Az egészségügyi ellátórendszer	789
5.1. Az egészségügyi ellátórendszer szakmai tagolódása: a progresszivitás elve	789
5.2. Az egészségügyi szolgáltatók tulajdoni és működési formái	790
6. Az egészségbiztosítás	792
6.1. A biztosítottak és az egészségügyi ellátásokra jogosultak	792
6.2. Az ellátások: a „szolgáltatási csomag”	793
6.3. Az egészségbiztosításba „befogadott” szolgáltatók	794
6.4. A biztosító	794
6.5. Az egészségügyi ellátások fedezete	795
7. Gyógyszerügyi igazgatás	796
7.1. Az állami beavatkozás szerepe és szükségessége a lakossági gyógyszerellátásban	796
7.2. Szabályozási szintek	796
7.2.1. A magyar szabályozás	796
7.2.2. Az uniós szabályozás szerepe	796
7.2.3. Önszabályozás	797
7.3. A gyógyszerügy főbb területei	798
7.3.1. Gyógyszerkutatások támogatása	798
7.3.2. Gyógyszergyártás engedélyezése	798
7.3.3. A gyógyszerek forgalomba hozatali engedélyezése	798
7.3.4. Gyógyszerkereskedelem engedélyezése	799
7.4. Gyógyszerbiztonság	799
7.5. Gyógyszerek egészségbiztosítási támogatása	800
7.6. A gyógyszerellátással összefüggő állami, közhatalmi eszközök	800
7.7. Gyógyászatsegédeszköz-ellátás	801
Szociális igazgatás	806
HOFFMAN ISTVÁN	
1. A szociális igazgatás kialakulása és fejlődése	806
1.1. A szociálpolitika előtt: gondoskodás a prekapitalista társadalmakban	806
1.2. Az államilag szervezett szociálpolitika kialakulása a XIX. században	807
1.3. Az államilag szervezett szociálpolitika kialakulása és fejlődése a XX. században	807
2. A fejlett államok szociális ellátórendszereinek főbb modelljei	809
2.1. A szociáldemokrata (skandináv) jóléti modell	809
2.2. A liberális (angolszász) jóléti modell	810
2.3. A konzervatív (kontinentális) európai jóléti modell	810
3. A szociális igazgatás fogalmi és szabályozási keretei. A szociális igazgatás alrendszerei	811
3.1. A szociálpolitika értelmezési keretei	811
3.2. A szociális ellátórendszer alrendszerei	811
3.3. A szociális ellátások csoportosítása	812
4. Szociális jogok és szociális igazgatás az Európai Unióban	814
4.1. Az európai uniós jog jogforrásai	814
4.2. Az uniós szociálpolitika fejlődése	816
4.3. Az Európai Szociális Alap (ESZA)	817

5. A szociális jogok és a szociális ellátások nemzetközi szabályozása	817
5.1. Egyetemes egyezmények	817
5.2. Regionális jellegű szociálpolitikai egyezmények: az Európai Szociális Karta és a Módosított Európai Szociális Karta	818
5.3. Kétoldalú egyezmények	818
6. A magyar szociális rendszer általános jellemzői	819
6.1. A magyarországi szociális igazgatás fejlődése	819
6.2. A magyar szociális rendszer alrendszerei és a szociális háló szintjei	820
6.3. A szociális igazgatásban közreműködő állami szervek	821
7. A szociális igazgatás egyes, fontosabb területei Magyarországon	823
7.1. A foglalkoztatáspolitikai eszközök, a munkanélküliség kezelése	823
7.2. A jövedelemmel nem rendelkezők és az alacsony jövedelműek ellátásai	824
7.3. A hajléktalanok ellátásai	824
7.4. Családtámogatások	824
7.5. Fogyatékosok, megváltozott munkaképességűek ellátásai	825
7.6. Időskorúak ellátásai	826
7.7. Egyes társadalmi csoportok különleges ellátásai	826
7.8. Társadalombiztosítás	827
8. A nem állami szociális tevékenység keretei Magyarországon	828
Gyermekvédelmi igazgatás	831
RÓZSÁS ESZTER	
1. A gyermekvédelem és a közigazgatás összefüggései	831
2. A gyermekvédelem kialakulása és története	832
3. A gyermekjogok és a gyermekvédelem nemzetközi és európai uniós szabályai	834
4. A gyermekvédelem hazai szabályozása	836
5. A gyermek jogai	837
5.1. A gyermekjogok szabályozása	837
5.2. Gyermekjogok a gyermekvédelmi törvényben	838
6. A gyermekvédelem intézményrendszere	840
6.1. A helyi önkormányzat feladatai	841
6.2. Az állam feladatai	841
7. A gyermekvédelmi ellátások	842
8. Gyermekvédelmi gondoskodás (hatósági intézkedések)	843
8.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása	843
8.2. Védelembe vétel	843
8.3. Megelőző pártfogás elrendelése	844
8.4. Családba fogadás	844
8.5. Ideiglenes hatályú elhelyezés	844
8.6. Nevelésbe vétel	845
8.7. A gyermek személyes szabadságának korlátozása, a nevelési felügyelet	846
8.8. Utógondozás elrendelése	846
8.9. Utógondozói ellátás elrendelése	846
9. A gyermekvédelmi gyámügyi igazgatás szervei	847

KULTURÁLIS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

A köznevelés-közoktatás szakigazgatási alapjai 849

ÁRVA ZSUZSANNA

1. Az oktatás állami felügyelet alá vonása	849
2. Az oktatáshoz való jog nemzetközi és európai uniós szabályozása	850
2.1. Az oktatáshoz való jog a nemzetközi egyezményekben	850
2.2. A köznevelés-közoktatás európai uniós vonatkozásai	851
3. A közoktatás magyar története és fejlődése	853
3.1. Az abszolutizmus időszaka	853
3.2. A kiegyezés utáni időszak szabályozása 1945-ig	854
3.3. A második világháború utáni időszak közoktatásügye	855
3.4. Az 1985. évi oktatási törvény	856
3.5. A rendszerváltás utáni szabályozás, az 1993. évi LXXIX. törvény	857
4. Az oktatás alkotmányi szintű szabályozása	859
5. A közoktatás-köznevelés törvényi szabályozása	860
5.1. A köznevelés közfeladatai, a feladatellátásra kötelezettek, a közoktatási-köznevelési intézmények alapítása	860
5.2. Köznevelési intézmény fenntartása	861
5.3. Tankötelezettség	862
5.4. A köznevelési intézmények	862
5.4.1. A köznevelési rendszer intézményei	862
5.4.2. A köznevelési intézmények jogállása	863
5.4.3. A köznevelési intézmények belső igazgatása	864
5.5. A tanulói mint közüntézeti jogviszony	866
5.5.1. Az intézményi jogviszony keletkezése és megszűnése	866
5.5.2. Fegyelmi és kártérítési eljárás	866
5.5.3. A jogorvoslatok rendje	866
5.6. A közoktatás állami irányítása	867
5.6.1. A Kormány és az oktatásért felelős miniszter	867
5.6.2. Az Oktatási Hivatal	867

Felsőoktatási igazgatás 871

NAGY MARIANNA

1. A közigazgatási beavatkozás indokai a felsőoktatási rendszerben	871
2. A magyar felsőoktatási igazgatás szabályozási rendszere	872
3. A felsőoktatási autonómia	873
4. A felsőoktatási igazgatás szervei	876
5. Oktatási Hivatal	879
6. A felsőoktatási igazgatásban közreműködő szervek	879
6.1. Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság	879
6.2. Magyar Rektori Konferencia	880
6.3. Országos Doktori Tanács	880
6.4. Felsőoktatási Tervezési Testület	881
6.5. Hallgatói érdekképviseleti szervek	881
7. Fenntartói irányítás	881
8. A felsőoktatási intézmény	882
9. A felsőoktatási intézménynek finanszírozása, vagyongazdálkodás	884
10. A felsőoktatásban folyó képzések rendszere	885

11. Oktatók – kutatók	886
12. A hallgatók	887
12.1. Hallgatói jogviszony létrejötte, megszűnése, szünetelése	887
12.2. A tanulmányok költségviselésének formái	887
12.3. A hallgatók jogai és kötelezettségei	888
Kulturális igazgatás	891
SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER	
1. A kulturális igazgatás fogalma	891
2. A kulturális igazgatás alanyának, az állami beavatkozás mértékének, területeinek változása az egyes korszakokban	892
3. A kulturális jog helye a jogrendszerben.	896
3.1. A kulturális jog alkotmányos alapjai	897
3.1.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata	898
4. A kulturális örökség védelme.	900
5. A közgyűjtemények szerepe a kulturális igazgatásban	902
5.1. A muzeális intézmények igazgatása	902
5.2. A könyvtárak és levéltárak igazgatása	903
6. A közművelődés helye a kulturális igazgatásban.	904
Médiaigazgatás	907
FAZEKAS JÁNOS	
1. A médiarendszerben történő állami szerepvállalás kialakulása	907
2. A médiarendszerben történő állami szerepvállalás céljai	910
2.1. A sajtószabadság érvényesítése és korlátainak felügyelete	911
2.2. Médiapluralizmus.	911
2.3. Médiafogyasztó-védelem	912
2.4. Versenyképes médiapiac	913
3. Médiaszabályozási és médiaigazgatási eszközök.	914
3.1. Közszolgálati médiaszolgáltatás.	914
3.2. Engedélyezés.	915
3.3. Műsorszórási kapacitások elosztása.	916
3.4. A médiakoncentráció korlátozása mint a piacra lépés szabályozásának eszköze	917
3.5. Az egyes médiapiaci eszközök közötti választást befolyásoló közjogi tényezők.	918
3.5.1. A függetlenség követelménye	918
3.5.2. A szolgáltatásnyújtás szabadsága mint európai uniós követelmény	919
4. A magyar médiaigazgatás rendszere	920
4.1. Alkotmányos alapok	920
4.2. A médiaigazgatás az alkotmányos rendszerben	921
4.2.1. A köztársasági elnök médiaigazgatási feladat- és hatáskörei.	921
4.2.2. Az Országgyűlés médiaigazgatási feladat- és hatáskörei	921
4.2.3. A Kormány és egyes miniszterek médiaigazgatási feladat- és hatásköre	922
4.3. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság szerepe a médiaigazgatásban.	923
4.3.1. Előzmények	923
4.3.2. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság jogállása.	923
4.3.3. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság szervezete, a feladat- és hatáskörök megoszlása	925
4.4. A közszolgálati média szabályozása	927

A sport igazgatása	932
RIXER ÁDÁM	
1. A sport fogalma	932
2. A modern sport kialakulása	933
3. Az állami sportigazgatás kialakulása	935
4. Nemzetközi modellek a sportigazgatásban	936
4.1. A hagyományos nemzetközi modellek	936
4.1.1. Az önkormányzati feladatellátás hagyományos modelljei	937
4.2. Az Európai Unió és a sport kapcsolata	938
5. A sportjog jellegzetességei	940
6. A sportigazgatás Magyarországon	942
6.1. A jogi alapok és az állami feladatellátás Magyarországon – történeti nézőpontból	942
6.2. A magyar sportigazgatás főbb funkciói, feladatai és tevékenységfajtái	945
6.2.1. A sportigazgatás funkciói	945
6.2.2. A sportigazgatás feladatai	945
6.2.3. A közigazgatás sporttal kapcsolatos tevékenységformái	946
6.3. A magyar sportigazgatás területei	948
6.3.1. Sportrendészeti igazgatás	949
6.3.2. A kiemelten közérdekű sportberuházásokkal összefüggő igazgatási feladatok	950
6.3.3. A doppinggal kapcsolatos igazgatási feladatok	950
6.4. A mai magyar sportigazgatás főbb szereplői	951
6.4.1. Főbb állami szereplők	951
6.4.2. A civil sportigazgatás főbb szereplői	952
6.4.3. Önkormányzatok a sport igazgatásában	954